

1884-08-13

FAKTA

Dokumenttype:
Brevudkast

Generel kommentar:
Brevet består af to breve. Det første er uden modtager, mens det andet er stilet til Cand Müller.

Afsendersted:
Civita d' Antino

Modtagerinfo (udskrift, tilskrift m.m.):
Der er sandsynligvis tale om Sigurd Müller.

Omtalte personer:
Jules Bastien-Lepage
Jules Breton
Viggo Johansen
Ludwig Kabell
Janus la Cour
Jean-François Millet
Theodor Philipsen
Georgia Skovgaard
Niels Skovgaard
P.C. Skovgaard
Kristian Zahrtmann

Arkivplacering:
Mappe 17 nr. 2

DOKUMENTINDHOLD

Joakim beskriver sin kunstneriske udvikling.

TRANSSKRIFTION

Mappe 17

Brev nr 2

Civita d'Antino 13. August

Som dreng var det især dyr, som vakte min kunstneriske tilbøjelighed, jeg ved nok, at jeg som ganske lille, da jeg var med Fader og Moder i Hellebæk, klippede nogle hakker i en stump papir, og da jeg blev spurgt hvad det skulde være, udbrød "Kullen", og at jeg lidt senere i vort hjem på Østerbro tegnede en mand i vindueskarmen, der ikke blev så god, så han friede mig for smæk, (her må jeg bemærke, at jeg tydeligt husker hvor behageligt materialet forekom mig, den gamle, tørre, hvide oliefarve tog så dejligt mod blyanten, syntes jeg, så havde jeg ikke gået disse smæk, havde jeg vist malet alle vore vindueskarme fulde af mænd), men det var dog dyr, som fra først af rigtig tog mig, og tit har jeg hjemsøgt den Zoologiske have, for at grave guld i den rige grube der. På landet spurgte jeg mine venner derude først hvor mange tyre, der var, så køer og andre dyr, siden spurgte jeg til menneskene og andre ting. Under Fader, hvem jeg naturligvis mest skylder min kunstneriske udvikling, har jeg kun en kort tid ligefrem lært at male, men fra lille af kom min broder og jeg altid med vore tegninger til ham, for at høre hvad han sagde om dem. Selv smådyr som insekter,

-2-

har draget mig så meget, så jeg en tid hellere gik på Zoologisk museum end på udstillingen på Charlottenborg, hvor for resten Professor Simonsens arabere tiltalte mig meget, så jeg f.x. har stået halve timer foran hans beduin som med sabelen mellem tænderne til hest springer lige mod beskueren, når jeg så derfra gik hjem gennem Grønningen, søgte jeg at genkalde mig detaljerne ved araberdragten, især hvordan sabelen med det ejendommelige hæft egentlig så ud. Senere kom jeg i malerlære og på akademiet. På malerlæren tænker jeg altid med glæde, og har sikkerlig haft godt af den især som menneske, men vist også som kunstner; på akademiet gjorde jeg bekendtskab med det menneskelige legeme, som senere har glædet mig mere og mere. Men ikke mindre end modellerne glædede mig de antikke statuer, langt fra alle, så temmelig de samme som jeg endnu sætter over altandet. Fader har tit fortalt om gammel kunst, både italiensk og hollandsk, men han lærte dog at sætte den græske over alt, så det er løjerligt, at da Zahrtmann senere foreslog mig at tage med til Hellas, var jeg ikke ligestraks villig, men det lå i min forsigtige, langsomme karakter, jeg syntes at Italien var nok foreløbig. Da jeg for alvor begyndte at studere i naturen, holdt jeg mig ikke længere fortrinsvis til dyr, jeg malede lige så meget landskabeligt, og som ud

-3-

stiller må jeg indtil nu nærmest kaldes landskabsmaler, skønt jeg mere og mere går over mod figurmaleriet, som interesserer mig mest, skønt der er så megen lyst til det landskabelige hos mig endnu, så jeg altid ubetinget foretrækker udebelysning. Da jeg begyndte at male, var jeg meget afhængig af Faders måde at male på, d.v.s. i fremgangsmåde, penselføring og syn på det hele, i retning af farve var jeg et rent sort skyggebillede af ham. De første som bragte mig til at se farverne med nye øjne, og gå dem mere på klingen var væsentligst V. Johansen og L. Kabell, med hvilken sidste jeg i vinteren 1880-81 gjorde en rejse til Paris, for med egne øjne at se franskmændenes dejlige farver, som der gik så meget ry af. Jeg blev ikke skuffet, både den gamle og den nye kunst der gav mig herligt rigt stof at nyde og fordøje, men nu var det J. Bretons "prosesionen gennem kornmarken" (Luxembourg) som jeg stod foran i halve timer for at indsuge dets glødende solskin, men Lepage, Millet og [?Rassin] var ligeså gode. Da jeg kom tilbage til Danmark for jeg ligestraks op på Kristiansborg, for at se hvor godt vi kunde stå os i modsætning til franskmændene, og kom til det ikke uvæntede resultat, at vi havde herlige kunstnere hos os selv. Men da jeg havde været hjemme en stund, syntes jeg dog, at Pariserrejsen havde ikke forslået, jeg måtte ud at se endnu mere fremmed, og tage fat af alle kræfter, hjemme tabte jeg dristigheden, for jeg er jo som sagt temmelig forsigtig af mig. Den gang gik det til Italien, som jeg er kommen

-4-

til at holde mere og mere af. Det var morsomt at se den gamle kunst, som jeg så længe havde hørt tale om, men dog er det især landet og folket som har overvældet mig med sine skønheder, i begge dele lærte jeg at forstå både Claude Lorraine og Rafael og mange andre meget bedre, ligesåvelsom det da jeg kom hjem fra Paris og kort derpå var ude i Frederiksborg Hestehave mellem de store bøge, slog mig, at i sådan natur havde Fader gået i skole og at den og han passede aldeles sammen. Det flotte fyldige liv i syden bliver mig kjerere for hver dag, og jeg kan stå og se på bøndernes saltarelle meget længere end på noget kunstværk, selvom det er græsk. I Italien var jeg væsentligst sammen med V. Pedersen, Zahrtmann og Th. Philipsen, som alle, netop på grund af den store forskel mellem dem, alle har haft stor indflydelse på mig, således har de hjulpet mig frem til stærkere farver, skønt der er langt igen til solskin og kolorit. Som figurmaler vil jeg komme til at skulde Z. meget, og vor rejse til Hellas sætter jeg umådelig pris på. Den gik for sig den anden vinter af min italiensrejse, fra først i januar til maj, og var så herlig og uddannende, så jeg mener, at alle kunstnere burde rejse til Hellas endogså frem for til Italien, for selvom det italienske folkeliv er meget rigere, så har jeg dog set den skønneste folkedans i Korinth, og den græske kunst overstråler langt al anden. Det var en ren nydelse at gå i de skønne samlinger af skulptur og

vaser i Athen, ikke som i andre lande, hvor man trættes af en mængde middelmådigt, og dog derimellem ikke finder nær sådan perler som de de græske museer er fulde af. Og Akropolis er mageløs. Det var også overmåde interessant at se alle de andre gamle templer, vi kunde overkomme og sammenligne dem. Vi gjorde en rejse fra Olympia til Sparta, den rejse glemmer jeg aldrig, men jeg vil ikke trætte Dem med den, men kun sige, at næst efter at komme hjem længes jeg mest efter at se de godt opstillede afstøbninger af Olympia skulpturene i Dresden og Berlin.

Deres hengivne
Joakim Skovgaard

Mappe 17
Brev nr 2A

Vejen var bred og god, omgivelserne skønne, først gik det lige efter næsen over sletten, siden slyngede vejen sig mellem bakker, men da vi var komne to trediede af den vel 5 mile lange vej, var jeg dygtig træt, vi havde skudt en svær fart, Z.¹ går som en maskine, så udholdende og de er farlig fut i ham. Nu blev vi imidlertid for min skyld nødt til af og til at sætte os og puste lidt i grøfterne, og mod slutningen kneb det så meget for mig, så skønt der kun manglede en fjerding vej, bad jeg dog Z. bede en kulsvierfamilie, som lå lejrede ved siden af vejen om jeg kunde få en af deres ved siden græssende heste at ride på, ellers var jeg bange for vi vilde komme for sent til dampskibet. Kulsviren var meget venlig, gav os vin at drikke, og sadlede straks hesten, som jeg så kom op på, og så var vi jo snart i Gytion, men der var ingen dampskib, det skulde først komme to dage efter og gå den sidste af de dages aften, Så måtte vi jo vente, hvilket jeg var lumsk glad ved, for mør var jeg. Vi kom i et rigtig god værelse, med adgang til altan, hvor vi nu to gange har nydt morgenkaffe (sometider bliver jeg jo nødt til at drikke kaffe) i så velsignet skøn solskin, med udsigt over det mørkeblå hav, hvor småskibene vugges ved vore fødder. Ja her er skønt, og solrigt nu vi har rigtig nydt denne tilgift, jeg har plejet mine lasede fødder. Folkene er rare, værtinden er hyggelig, men sengene er de hårdeste vi endnu har prøvet. I morges vågnede vi begge med den bekendelse på læberne at vi svar forskrækkelige møre. Jeg havde hittet på, at lægge mit tøj under mine knæer, de havde hjulpet godt, men dog havde vi begge i et væk drejet os om på den friskeste side naten igennem. Om nogle timer skal damperen komme og så går det mod Athen. Af mærkværdighederne her må nævnes klippen hvor Orest hvilede da han blev forfulgt af furien, og den lille hvor Paris og Helena holdt bryllup, vi var en lille tur derovre i går.

-2-

Jeg har i sinde at bestille et [?mindre] billede hos Viggo, men jeg vil så gerne hve noget jeg kendte, aller helst fra Capri. Når De nu kommer der snart, kunde de så ikke finde et rigtig kønt motiv. De kunde råde til, det var

vel rimeligt at overlade det ganske til ham selv, men jeg er bange for, at han ikke vælger det jeg helst vil have, bare måske et lille hus og et træ, der ligesågodt kunde være et hvert andet sted i Italien, jeg vilde gjerne at man skulde kunne se det var fra Capri, helst tror jeg en vid Udsigt oppe fra Anna Capri med Havet og Vesuv i Baggrunden, mon det kunde lade sig gjøre? Jeg ved nok at det nu om stunder gjælder om at få så lidt som muligt på et billede, men det kan jeg nu ikke være med til, jeg kan ikke se med lige saa stort velbehag på en mødding og et stråtag som på en dejlig Udsigt.

Mappe 17

Brev nr 2B

Hr. Cand Müller!

På grund af en styk forglemmelse har jeg i mit brev til Dem undladt at berøre en vigtig ting i min kunstneriske udvikling. Det er mit forhold til La Cour. At jeg kunne glemme ham, ligger i, at han egentlig ikke har bragt noget nyt ind på min vej, men derimod fortsat min udvikling ud fra Fader, noget jeg ikke kan takke ham nok for.

Trods han er så meget ældre og videre end jeg, har vi dog på en måde gået så jævnsides, så trods han visselig har påvirket mig meget, har jeg mærket lidet til det. Fader sagde, at alt det nye (franske), som kom ind i vort hus, bragte La Cour, nu regnes han for gammeldags, sikkerlig mere gammeldags end han er i sit hjærte, sandheden er vel, at han er sig selv, temmelig uforandret. Virkningen udenfra har vist han og jeg følt temmelig ens, så, som sagt, den vej han har vist mig, var i den grad naturlig for mig trods forskelligt individuelt syn, så jeg i brevet til Dem glemte at han har påvirket mig, ja påvirket mig meget. Mit forhold til min Broder er meget ligt det til La Cour, kun har vi end mere fulgtes ad han har taget sig faderligt af os begge

¹ Kristian Zahrtmann (1843-1917)

[illegible]

Paris 12^{te} Avenue 13. August 1884.

er dyr, som vakte min kun

Om drog og det blev dyrt, som varde mig, kun
 svenske tilbøjelighed, jeg ved nok, at jeg som
 ganske lille, da jeg var med Fader og Moder i Killa-
 kår, klippede nogle hakker i en slump papir og
 da jeg blev spurgt hvad det skulle være, udbrød
 "Killer" og at jeg lidt senere i vort hjem på Örebro
 tegtede en mand i vindueskarmen, der ikke blev
 så god, så han fik mig for smuk, (der mig jeg
 bemærkede, at jeg tydeligt husker hvor behageligt
 materiellet forekom mig, da guld tørrer, hvidguld-
 farve tog det tydeligt med elegant, syntes jeg, så
 havde jeg ikke fået disse smukke havde jeg vist måske
 alle vore vindueskarne færdig afsonet), men det var
 dog dyrt, som fra færdigt rigtig tog mig, og det blev
 jeg hjemsendt den "Guldglæde" havde, for at grave
 guld i den rigt grube der. På landet spurgte jeg
 mine venner derude først hvor mange tyge der
 var så hvor og andre dyrt, siden spurgte jeg til
 menneskene og andre ting. Under Fader, hvem
 jeg naturligvis med Skjælder min kunstneriske
 vækstling, har jeg kun en kort tid begynde
 at male, men på alle af dem min brøder og jeg, at
 id med vore tegninger til ham, for at lidt læng
 kan sige om dem, dels smilende, den smilende har

draget mig da meget, da jeg en tid vilde gik på
Zoologisk museum end på udstillingen på Charlotten-
borg, hvor for resten Professor Simonssons arabere be-
tjente mig meget, da jeg var der, havde timer foran ham
Lieber, som med Sabelen mellem tænderne til hest gik
for Læge med Beklædning, men på det tidspunkt fik jeg en
nem forklaringen søgte jeg at gennemsøge mig detaljerne
ved arabertegning, hvor hvordan Sabelen med det tynde
dommelige hæfte egentlig så ud. Senere kom jeg i nær-
heden og på akademiet. På akademiet tænker jeg altid
med glæde, og har sikkert hørt godt af den, hvor den mang-
ler, men vist også den kunstner på akademiet gjorde
jeg bekendtskab med det menneskelige begreb, som de
nære har givet mig mere og mere. Men ikke mindre end
anordningen glæder mig de antikke statuer, langspalt,
de temmelig de samme som jeg havde set før, men alt om
det. For har til fortalt om gammel kunst, både statuer
og kolossal, men han lærte mig dog at sætte den grek-
ske over alt, da det er ligesom, at de grekernes deure for-
slog mig et bleg med et halvt, var jeg ikke ligesom
vælt, men det var min forbigående, langsomme karakter,
jeg dygtig at tænke var nok forbigående. De jeg forlevere be-
gjættede at studere i udsættelse, hvilket jeg mig ikke længere fortæller
vid til, dog, jeg vilde lige da meget landarbejde, og den ud-

stiller mig jeg vilde den nærmest kaldes landarbejde, dog
jeg mere og mere gik sammen med fjernere, som om interessen
mig meget, end det da det var mig ligesom landarbejde
Læs mig en dag, da jeg altid udtalte, forresten blev udtale-
ligning. De jeg begynde at med var jeg meget af hængig af
Fidene, men at med på, det i forgangsmåde, på det tidspunkt
og dog på det tidspunkt, i retning af færd var jeg et rent dødt
slægtskab af ham. De første den brugte mig til det
første med mig, dog, dog den med på klagen var, var det
dog til forhanden og L. Thel, med hvilken tidligt jeg i
vinteren 1881-82 gjorde en rejse til Paris, for med mig og det
de franske studier dog, for, som der gik det meget og
af, jeg blev ikke skuffet, både den gamle og den nye kunst, der
gav mig virkelig noget at se og forstå, men var det L. Thel
modstridningen gennem Kornmarken (Kornmarken) den jeg stod
foran. Hvide timer for et indblik i det glædelige det tidspunkt,
der var udtale og Paris var ligesom det. De jeg kom tilbage
til Danmark, for jeg ligesom og på det tidspunkt, for et
de hvor godt vi havde det i i forbindelse til franske studier
ene, og kom til det ikke uventede resultat, at vi havde brugt
kunstner hos os selv, men da jeg havde været hjemme en
tid, dog, jeg dog, at franske studier havde ikke forbigående
ville ud at de endda mere for mig, dog, at det alle ting, der
gjorde det tidspunkt, for mig, dog, som det temmelig
Læse mig af mig, den gang gik det til tiden, som jeg i løbet

Ellyen var stobred og god, omgivelserne skønne, først gik
det lige efter nasen over sletten, siden slyngede vej
sig mellem bakker, men da vi var kommen to trediedel af
den ⁵ mile lange vej, var jeg dybt træt, vi havde skudt
en ^{svær} fast, og gik som en maskine, så udholdende, og der var
fuld af det, ham. Nu blev vi imidlertid for mig skiftet
nært af og til at sætte os og puste lidt i grøften, og
skod slutningen kendt at det var meget for mig, så skönt at
kun manglen i fjordvej, ~~fast~~ bad jeg dog 3. bed
en kuloviefamilie, som lå ligende ved siden af vejens an
og kunde se en af dens end siden af ^{vejen} græsende
hest at ride på, ~~for~~ ellers var jeg bange for at komme for sent
af dampskibet. Kulovien var meget venlig, gav os
vin at drikke, og sadde straks hesten, som jeg så
kampe på, og så var vi jo snart i bytten. ellers
varingen dampskibet, det skulde først komme to dage
efter og gik den vidt af de dages aften. På måltid var jo
vænt, hvilket jeg var temmelig glad ved, for mor var jo.
Et kam i et rigtig godt værelse, med adgang til altan,
hvor vi nu tog en meget smagfuld kaffe (samtidig
blev jeg jo med det at drikke kaffe) i så velinget skint
solken, med udsigt over det smukke hav, hvor min
stolten vugges ved vor fodde. Ja her er skint, og sol
rigt nu vi har rigtig meget den tilgift, jeg har påbegyndt min
dags fodde. Folkene er ras, venter i hyggelig
men sungen er de hørdet er endnu har frist. I morgen
vognede vi bryg med den bekendte på Ceborn, at vi var
færdigsket hjem. Jeg havde hørt på at Ceylon var
under min kneer, det havde hjulpet godt, men dog
havde vi bryg i et velk drevet om på den friskeste
natte i gennem. // Om nogle timer skulde vi have
og så gik det med os her // Det mærkelige her
adams klippes hvor Onat hulede, ~~under~~ da han blev
forfulgt af furene, og den alle i hvor David og
Helena holdt bryllup, og var en alle tier de over og af.

Jeg har i sinde at bestille et mindre Billede for Vesper, men
føler så gerne ham noget i sig kendte, alle helst fra Guds
Voi de en ham der snart kunde de rigtig finde
et rigtig kært motiv, de kunde råde til, det var vel
rimeligt at overlade det ganske til ham selv, men
jeg er bange for, at han ikke vælger det jeg helst vil
have, bare mig, et lidt hus, et træ, der lige så godt
kunde være et husstandstid: Heller, jeg vilde gerne
at man skulle kunne se det var fra Kjøben, helt som
hjem ved Udgangspunktet for Anna Guds med Huset
Vener: Baggrunden, men det kunde være rigtigt? Jeg
ved nok at det nuværende gjælder om at få en
lidt som muligt på et billede, men det kan jeg nu
ikke være med til, jeg kjenner ikke de muligheder, der
stadig vil være på en mindring og et strøt, som
på en dybt Udsigt.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 17 Nr. 24

individuelly mig, så jeg i brevet til Dem glæmte, at
han har påvirket mig, ja påvirket mig meget. Mit forhold
til min Broder er meget lig det til Le Bour, han har vi
end mere fulgt ad, han har taget sig paderligt af
os begge.

Hr. Cand Müller!

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 17 Nr. 2 B

På grund af en stykke forglemmelse har jeg i mit
brev til Dem undladt at berøre en vigtig ting i min
künstleriske udvikling. Det er mit forhold til Le Bour.
At jeg kunde glemme ham, ligger i, at han egentlig
ikke har bragt noget nyt ind på min vej, men
derimod fortæret min udvikling ud fra Fader, noget
jeg ikke kan lide ham nok for.
Trods han er da meget elsket og vidt end jeg,

har os dog på en måde gået så jævnt, så trods
han visselig har påvirket mig meget, har jeg mærket
lidt til det. Fader sagde, at alt det nye (franke), som
kom ind i vort hus, bragte la Cour, nu regnes han for gam-
meldags, sikkert mere gammeldags end han er i sit
hjerte, sandheden er vel, at han er sig selv, temmelig
uforandret. Værkningen udenfra har vist han og jeg
følt temmelig ens, så, som sagt, den vej han har vist
mig, var i den grad naturlig for mig trods forskelligt